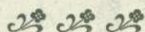

átengedését kérték, továbbá a kétnyulutczai (ma Lónyai-utca) faraktárát, a régi temető helyén, végre a Dunaparton is helyet kértek a repülő hidnál pár száz öl fára.

A város átengedte a két vállalkozónak a Rókusi faraktárt „recognitio juris territorialis” czimen fizetendő csekély évi díjért, beleegyezett abba is, hogy a Duna-parton, a Hecker-féle ácssteleptől egyenes vonalban a repülő hidig 20 öl széles terület hasíttassék ki a raktár céljaira, a tulajdonjog fenntartása mellett s az utczai közlekedés akadályozása nélkül a kétnyulutcai telket azonban megtagadta azzal az indokolással, hogy azt már a ferenczvárosi elemi iskola felépítésére szánta.

Minde vállalkozások azonban nem igen tudták előidézni az olcsóbb faárakat, különösen az ipari feldolgozásra alkalmas fa-neműeknél. Így történt, hogy p. o. az esztergályos-ipar Pesten állandóan küzködött az anyag beszerzésének drágaságával, s egyes darabokat p. o. fonó-kereket, tekét, csapot nem is készítettek a pesti esztergályosok, mert jutányosabb volt ezeket a cikkekét idegenből szerezni be, semmint megfizetni érték a magas pesti faárakat.

Az ákácز néhány rendellenes fejlődési alakja.

Irta: Kallivoda Andor.

Szabadka város tanácsa az 1865. évben a halasi út mentén elterülő legelők jobb, lapos részeit szántás alá bérbe adta.

A halasi országutat — mely addig semmi határral sem birt — kétoldalt felárkoltatták és a két szélét 12 öl távolságban ákác-suhánggal beültették.

Az 1897-ik évben az „Utalap” erősen igénybe vétetvén, pénzre nagy szükség lett; mire a tanács a halasi útmenti 10 km-es remek szép, kettős ákác-sor kivágását és eladását határozta el. A tél folyamán az ákácok gyökfejestől szedetvén ki, az országutat két árka a következő nyáron megtelt ákác-sarjakkal, melyek buja fejlődésükkal a szemlélő figyelmét szinte felhívták.

A 47-ik képen az 1. és 2. számmal jelzett zeg-zugos növésű ákác-sarjak itt nőttek fel és egy és ugyanannak a sarjnak ágaiból valók.

A 2. számú hajtást 1898. október hó 10-én vágtam le, amikor ez a sarj egyéves, 256 cm magas volt, átmérője a föld színe felett 42 mm. A törzs maga teljesen szabályos és sima volt. De az ágak végei mind zeg-zugos növésképek voltak. A képen látható 2. számú ág a sarj tetejétől visszafelé számítva 50 cm-ig zegzugos, onnét a törzs felé már teljesen szabályos. A zegzugos rész maga közepén mérve 13 mm erős. A zegzugok a rendes növényi iránytól jobbra-balra 40—60° szöget képeznek, de nem egy síkban fekszenek, hanem a kiálló könyökök spirálisan van-

47. kép. Rendellenes képződmények ákáczon és kőrisen.

nak elhelyezkedve, s mindegyikükön a rendestől teljesen eltérő alaku és erősségű tövispár látható. Ezek a tövispek zömökek és igen erősek. A normális tövispek tapadósíkja lefeszítés után hosszú elipsis alaku, míg ezeké igen rövid elipsis, majdnem kör-alak. A tövispárok közül emelkedtek ki a hatalmas levélgyekek, melyekből egy, a baloldali mellékajtáson — mely már megint teljesen szabályos — a képen is látható. Ezen levélgyénél 282 mm hosszú és többen, de a bütök felett, 8 évi száradás dacára még mindig 3 mm erős. A levelek szélesek, nagyok, gömbölydedek

voltak, sötétzöld színűek, a fonákjuk lilás színben játszott. Az egész egyed habitusa a rendestől teljesen elütő, úgy hogy már jó messziről szembé tűnt.

Ezen egyedet megjegyezvén, tovább figyeltem. A következő év őszén az egyéves hajtások már csak mintegy 15–20 cm-nyire voltak zegzugosak, a kétéves részekén pedig a zegzugosság már kevésbbé volt látható. A harmadik évben a zegzugos növésnek csak nyomai maradtak.

Az 1902-ik évben az ut keleti oldalán, véletlenül épen ott, ahol a megfigyelt példány állott, szőlőt telepítettek. A négyéves, magas, dús sarjak nagy árnyékot vetvén, ki lettek vágva. A következő év nyarán ugyanazon a helyen ismét zegzugos sarj tört elő, melyről a képen az 1. számmal jelzett ágat vágtam le, mely a fentebb leírt alakulással mindenben egyező volt, de már sokkal gyengébb, mert középmérete csak 9 mm-t ért el.

A város földmivessiskolájának 1900-ban egy új major és gulyaállás befásítására 2000 darab ákáczsuhángot adtam át. Az elültetést követő tavasszal az egyik suhángból előtörő sarjak szintén ily zegzugosak voltak. Ez az ákác még négy év után is megtartotta göndör kinézését; ez idén már alig tér el a rendestől. Ennek a virágzata vörösbe játszó fehér.

A képen 5. számmal jelzett abnormitás hatalmas tövisseivel tűnik fel. Az itt tenyésző ákáczfélések között van egy, melynek virágzata feltűnően vörösesbe játszik, hajtásai vereses barna színűek. Ezen egyedek koronája gubanczos kinézésű, hajtásai igen tövisesek. Egyenlő termőhelyi viszonyok mellett ez soha sem oly szép, egyenes, sima törzsű, mint a zöldesfehér virágu, melynek hajtásai egyenesek, simák, zöldesbarnák és igen apró tövisekkel bírnak.

Egy ily vörösesvirágu „rossz fajta ákác”-nak 20 éves korában áterdülés alkalmával egy erősebb oldalágát távolították el. A meglehetősen nagy sebhely körül a következő tavasszal hatalmas sarjhajtások törtek elő, melyek mind, a képen látható óriási tövisekkel voltak megrakodva. A normális tövisállás a növekvési iránnyal majdnem derékszöget képez (80–85°), míg ezen tövisek 120–140° tompa szöget képezve visszafelé állanak, és legtöbbjük visszafelé is görbült. A tövisek alapsíkja a lefeszítés

után igen hosszú elliptikus idomot mutat. A tövisék rendkívüli méretűek. Töben szélesek és laposak. Az elipsis hossz tengelye irányában 15—21 mm szélesek, az elipsis rövid tengelye irányában 4—9 mm vastagok, hosszúságuk 42—72 mm-t ér el. Ezen hatalmas tövisfegyverzet a rendeset méreteiben 8—10-szeresen meghaladja, minek következtében az egész hajtásnak igen torz külsőt kölcsönöz, úgy hogy ezen féleség elkeresztelhető lenne a glédics analogiájára „Robinia horridá”-nak.

A képen a 6. számmal jelzett rendellenes képződmény a hegységek luczosaiban is oly gyakori ellaposodás (fasciatio).

Ezen abnormitás az 1—2 éves sarjakon észlelhető és meglehetősen gyakori az ákáczosokban is. Található még a törékeny füzön, a magas kőrisen és a csikófarku kórón. A képen bemutatott rész egy, 1 éves normális sarjnak a tetejéről van levágva. A sarj a földtől számított 120 cm-ig teljesen szabályszerű volt, ott két villáságra oszlott, melyek közül az egyik egészen normális, míg a másik a bemutatott ellaposodás volt. Az ellaposodott rész 90 cm hosszú, 24—43 mm széles szabályszerű tövispárokkal van borítva. A tövispárok közül azonban kevés levélnyél nyulik ki és az is csenevész, szóval ez a képződmény igen szegény lombos-zattal bír, az ellaposodásból kinövő mellékajtások azonban, melyek már normálisak, valamivel lombosabbak, de a levelek hónaljában lévő rügyek rendesen fejletlenek, minek következtében ezen képletek, ha csak nem igen erőteljesek, rendszerint elszáradnak. Érdekes ezen ellaposodás felső vége, mely négy ágra oszlik. Két ág szabályos, hengerded hajtásba fut ki, kettő pedig laposan maradvá $\frac{5}{4}$ -es fordulattal karikává kunkorodik. Az egyik, mely a képen látható a laposodás síkjában van, a másik ugyanilyen karika, erre derékszög alatti síkban fekszik, ez a képen nem látható.

A 3. és 4. számmal jelölt abnormitások egyéves magas kőrissarjakról vágott ellaposodások. Nem tartoznának ugyan ezen cím keretébe, de mivel már a képen is rajta vannak, röviden leírom őket.

A 3. számmal jelzett dámlapát alakjával és ritka nagy méreteivel tűnik ki. Egészben 98 cm magas, 31—148 mm széles. Színe friss állapotban igen szép selyemfényű, zöldesszürke.

Fejletlen lombozattal és rügyekkel borítva. Minden rügyből elsimuló ormók futnak le az ellaposodás irányával párhuzamosan.

A 4. számú alakjánál fogva érdekes. A 14 mm vastag egyéves sarjhajtás a tuskótól számítva 64 cm-ig szabályos, itt egyszerre ellaposodik, 18 cm hosszúság után a lapos rész mintegy kettéhasad. A kettéhasadt részek egymást keresztezik és $\frac{6}{4}$ -es, illetve $\frac{7}{4}$ -es fordulattal két karikában végződnek és nyirfajdfarkra emlékeztető lantalakot képeznek. A lapos rész a csavarodásokkal együtt 60 cm hosszú, 28—197 mm széles. Szerkezete és színe az előbbivel teljesen egyező.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

FELHIVÁS

az Országos Erdészeti Egyesület t. Tagjaihoz.

Az Országos Erdészeti Egyesület tulajdonát képező *Horváth Sándor-alapítványnak kamataiból* a folyó évben a harmadik, 1000 koronás jutalomdíj ki lesz adható. Ezzel a jutalomdíjjal alapszabályaink 156. szakasza szerint az egyesületnek oly tagja jutalmazandó, akinek munkássága az erdőgazdaság gyakorlati vagy tudományos művelése terén, így az erdőgazdaság gyakorlati intézése, a szakoktatás vagy szakirodalom terén, avagy az erdőgazdaság fejlődésére szintén kiható kísérletezés, föltalálás vagy felfedezések terén általánosságban vagy bizonyos ágazatra nézve sikeresnek és hasznosnak s ennél fogva elismerésre méltónak találhatik.

Az Országos Erdészeti Egyesület minden tagjának jogában állván kellően indokolt javaslatot tenni, hogy az elismerő jutalomra az egyesület tagjai közül kit tart legérdemesebbnek, van szerencsénk az egyesület tagjait tisztelettel felkérni, hogy e jogukkal élni és javaslatukat az egyesület elnökségéhez intézett levélben november hó 15-ig beküldeni sziveskednének.

Névtelen ajánló levelek figyelembe nem részesülhetnek.